

โครงการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ อูทัย แก้วเพชร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2554

ภาคเรียนที่ 1

รหัสวิชา ส 21105

รายวิชา พระพุทธศาสนา 1

จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ปี

จำนวน 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ สร้างความคิดรวบยอด สภาพปัญหาสภาพแวดล้อม เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่าในเรื่องต่อไปนี้

พระพุทธ เกี่ยวับ ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เรื่องการสังคายนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น ศาสนาประจำชาติ สถาบันหลักของสังคมไทย สภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย พระพุทธศาสนากับการพัฒนาคนและครอบครัว พุทธประวัติ สรุปลักษณะพุทธประวัติเรื่อง ประสูติ เติบโต 4 การแสวงหาความรู้ การบำเพ็ญทุกรกิริยา การแสวงหาความรู้ ชาดก เรื่อง อัมพชาดก ติตติรชาดก

พระธรรม เกี่ยวกับ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พระรัตนตรัย (พุทธคุณ 9) อริยสัจจ์ 4 ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) : ชั้น 5 - ชาต 4, สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : หลักกรรม อบายมุข 6, นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) : สุข 2 (กายิก, เจตสิก) คิหิสุข, มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ปธาน 4 โภค 3 มงคล 38 ในเรื่อง ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต

พระสงฆ์ เกี่ยวกับประวัติ พุทธสาวก พุทธสาวิกา พระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขา ศาสนิกชนตัวอย่าง พระเจ้าอโศกมหาราช พระโสณะ และพระอุตระ หน้าทีชาวพุทธ เรื่อง หน้าทีชาวพุทธ เรื่อง วิถีชีวิตของพระภิกษุที่ต้องศึกษาคันถธุระ และวิปัสสนาธุระ การปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมด้าน กาย วาจา และใจ การเป็นเพื่อนที่ดีตามหลักทศเบื่องซ้าย ในทศ 6 มิตรแท้-มิตรเทียม การเข้าค่ายพุทธธรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ ปรโตโฆสะ และโยนิโสมนสิการ รวมทั้งหลัก ไตรสิกขา การสอนแบบพุทธวิธี สันตัสสนา สมาทปนา สมุดเตชนา สัมปหังสนา เรียกสั้น ๆ ว่า แจ่มแจ้ง จูงใจ กล่าวหาญ ร่าเริง หรือ ชี้ชัด เจริญธรรม ฝึกคิด จิตเบิกบาน

เพื่อให้นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เกิดศรัทธาอย่างยิ่งต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ประพฤติปฏิบัติเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม สามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยรวม

มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สาระที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

มาตรฐานที่ ศ.1.1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ชี้นำและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สาระที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่างและชาดก

มาตรฐานที่ ศ.1.1 .1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบความสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ และวิเคราะห์พระจริยวัตรของพระศาสดา สาวกที่สำคัญของศาสนา

มาตรฐานที่ ศ. 1.1.2 สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ศ.1.2.1 เชื่อมมั่นในการทำความดีตามหลักจริยธรรมโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุน เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ศ.1.2.2 ตระหนักถึงการกระทำความดีของบุคคลที่เป็นแบบอย่างทางศีลธรรมจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารความเป็นเหตุเป็นผลของสถานการณ์ที่ต้องเผชิญและนำเสนอเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนชุมชน และสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ศ.1.3.1 รู้และปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ตนเกี่ยวข้องและประเทศชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

มาตรฐานที่ ศ.1.1.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบความสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ และวิเคราะห์พระจริยวัตรของพระศาสดา สาวกที่สำคัญของศาสนา

มาตรฐานที่ ศ. 1.1.2 สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ศ.1.2.1 เชื่อมมั่นในการทำความดีตามหลักจริยธรรมโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุน เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ศ.1.3.1 รู้และปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ตนเกี่ยวข้องและประเทศชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ศ.1.3.2 ใช้ภาษาในคัมภีร์ที่ใช้ในศาสนาที่ตนนับถือและร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่า

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ผู้เรียนเกิดศรัทธาอย่างยิ่งต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา
2. ผู้เรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม
3. ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยส่วนรวม

หัวข้อหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

1. การทำสังคายนา
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย
3. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติพุทธสาวกและพุทธสาวิกา

1. พุทธประวัติ
2. ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา
3. ศาสนิกชนตัวอย่าง
4. ชาดก

-อัมพชาดก

-ตัตติรชาดก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

1. พระรัตนตรัย
2. อริยสัจ 4

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การสอนแบบบรรยาย
2. ฝึกทักษะการสวดมนต์ย่อ แผ่เมตตา นั่งสมาธิตามหลักอานาปานสติ การท่องคำอาราธนาต่าง ๆ ตามหลัก ปฏิบัติพื้นฐานของชาวพุทธ
3. ฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ตามกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธ (ปรโตโมสะ โยนิโสมนสิการ)
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนช่วยกันค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับพระสาวกชาดกหรือหลักธรรมพระพุทธศาสนา แล้วแสดงละคร พร้อมทั้งสรุปข้อคิด
5. ใช้สื่อประสมในการสอน

การวัดผลและประเมินผล

คะแนนเก็บระหว่างภาค : คะแนนสอบปลายภาค 80 : 20 แบ่งเป็น

1. คะแนนเก็บระหว่างเรียน 80 คะแนน แบ่งออกเป็น

- สอบท่องคำบาลี	20	คะแนน
- ปฏิบัติ (สวดมนต์ นั่งสมาธิ แผ่เมตตา)	20	คะแนน
- ทำดีเพื่อพ่อ (เพิ่มสะสมความดี)	20	คะแนน
- สมุดจด	10	คะแนน
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จิตพิสัย)	10	คะแนน

2. คะแนนสอบปลายภาคเรียนที่ 1	20	คะแนน
รวมคะแนนภาคเรียนที่ 1	100	คะแนน

หนังสืออ้างอิงและเอกสารประกอบการสอน

1. พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 45 เล่ม
2. สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2435
3. สุธีวรญาณ, พระ. **พุทธศาสตร์ปริทรรศน์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2541
4. ดร. วิทย์ วิศทเวทย์ และ เสถียรพงษ์ วรรณปก. **พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, หนังสือเรียน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2551
5. สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **พุทธศาสนสุภาษิต** เล่ม 1-2-3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540